

Priopćenje za medije

Luxembourg, 6. srpnja 2022.

Revizori dovode u pitanje ishode pristupa lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice koji EU primjenjuje

Uveden 1991., program LEADER, politika EU-a za ruralni razvoj koja se temelji na sudjelovanju i načelu „odozdo prema gore“, doprinosi poticanju lokalne angažiranosti. Ipak, primjena tog pristupa sa sobom donosi velike troškove, a povezani su procesi odobravanja spori. U tematskom izvješću koje je danas objavio Europski revizorski sud (Sud), više od desetljeća nakon provođenja prve revizije na tu temu, zaključeno je da nema mnogo dokaza koji bi potvrdili da koristi od pristupa LEADER nadmašuju troškove i rizike koji iz njega proizlaze.

EU primjenjuje pristup LEADER (lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) za projekte u ruralnim, urbanim i obalnim područjima te je za njega u razdoblju 2014. – 2020. planirao izdvojiti 9,2 milijarde eura. Tim se pristupom nastoje iskoristiti stručno znanje i iskustvo lokalnih zajednica kako bi se definirale njihove razvojne potrebe. Lokalne akcijske skupine ključne su za taj proces: doprinose izradi strategije lokalnog razvoja i odgovorne su za pokretanje i osmišljavanje projekata čija je svrha pružiti odgovor na stvarne lokalne potrebe. Iako LEADER izgleda privlačno na papiru, ostaje pitanje je li taj pristup donio koristi na terenu.

„Pristup LEADER osmišljen je s pohvalnim ciljem, naime poticati lokalnu angažiranost i osnaživati lokalne zajednice za dobrobit ruralnih područja EU-a“, izjavila je Eva Lindström, članica Suda zadužena za ovu reviziju. „LEADER donosi dodatne troškove i rizike, koji bi se mogli opravdati da taj pristup donosi i dodatne koristi u usporedbi s drugim vrstama programa potrošnje EU-a. Nažalost, nismo pronašli opipljive dokaze da je to slučaj: velik broj projekata koje smo ispitali mogao se financirati iz drugih fondova EU-a uz niže troškove.“

Revizori potvrđuju da se pristupom LEADER u pravilu potiče lokalna angažiranost. Međutim, lokalne akcijske skupine često nisu reprezentativne za lokalnu zajednicu, pri čemu žene i mladi i dalje nisu dovoljno zastupljeni. Pristup temeljen na sudjelovanju lokalne zajednice koji se primjenjuje u okviru programa LEADER vodi do visokih administrativnih i tekućih troškova. To uključuje troškove za aktivnosti kojima se potiče lokalnu zajednicu na sudjelovanje i pruža potpora podnositeljima zahtjeva te su s njima povezani dodatni administrativni zahtjevi u usporedbi s prevladavajućim programima potrošnje. Prema podacima Europske komisije ti su troškovi do kraja 2020. dosegli više od jedne milijarde eura, tj. četvrtinu ukupne potrošnje.

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Procesi za prijavu projekata i njihovo odobravanje, koji mogu obuhvaćati i do osam koraka, i dalje su previše složeni i prespori, poručuju revizori. Zbog toga su države članice isplatile sredstva za samo 39 % projekata, a jedna od njih (Slovačka) nije financirala nijedan projekt.

Revizori u izvješću ujedno skreću pozornost na način uporabe financijskih sredstava. U nekim zemljama EU-a, primjerice Njemačkoj, sredstva za LEADER ili lokalni razvoj pod vodstvom zajednice isplaćena su za projekte čija je provedba u pravilu zakonska zadaća nacionalnih, regionalnih ili općinskih tijela, kao što je financiranje seoskih cesta, ulične rasvjete i vrtića. Također, projekti za koje se pruža potpora, npr. kupovina traktora za poljoprivrednike, ponekad se mogu provesti kvalitetnije i konkretnije u okviru mjera ruralnog razvoja koje nisu povezane s programom LEADER ili u okviru drugih programa potrošnje EU-a.

Sve u svemu, revizori zaključuju da nema mnogo dokaza koji bi uputili na to da koristi od pristupa LEADER opravdavaju troškove koji iz njega proizlaze u usporedbi s drugim načinima financiranja. Europska komisija trenutačno ispituje relevantnost, djelotvornost, učinkovitost, usklađenost i dodanu vrijednost programa LEADER, no njezina evaluacija objavit će se najranije sljedeće godine. S obzirom na dodatne troškove i rizike koje donose program LEADER i lokalni razvoj pod vodstvom zajednice te stalni nedostatak dokazivih koristi revizori EU-a pozivaju na njihovu temeljitu i dubinsku procjenu.

Kontekst

U razdoblju 2014. – 2020. program LEADER bio je obavezan dio svih programa ruralnog razvoja. Od tog trenutka zakonodavstvom EU-a zahtijevalo se da njegove države članice, uz iznimku Hrvatske, potroše najmanje 5 % svojih financijskih sredstava za ruralni razvoj na program LEADER.

Tematsko izvješće 10/2022 „Programom LEADER i lokalnim razvojem pod vodstvom zajednice potiče se lokalna angažiranost, ali još uvijek nema dovoljno dokaza koji bi potvrdili njihove dodatne koristi” dostupno je na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu).

Ova se revizija ujedno nastavlja na tematsko izvješće Suda „[Primjena pristupa LEADER u svrhu ruralnog razvoja](#)”, koje je objavljeno 2010.

Sud predstavlja svoja tematska izvješća Europskom parlamentu i Vijeću EU-a, kao i drugim zainteresiranim stranama, kao što su nacionalni parlamenti, dionici u predmetnom sektoru i predstavnici civilnog društva. Velika većina preporuka koje Sud iznosi u svojim izvješćima provede se u djelo.

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547